

ปัญหาและความต้องการการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการทางพยาบาลตามการรับรู
ของพยาบาลหัวหน้าหน่วย โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาว นิรมล คำเขื่อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-202-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014890

I16191614

PROBLEMS AND NEEDS FOR DEVELOPMENT CONCERNING NURSING
MANAGEMENT AS PERCEIVED BY HEAD NURSES IN
HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Niramol Kumpuan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

ISBN 974-567-202-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและความต้องการการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการทางการ -
พยาบาลตามการรับรัฐของพยาบาลหัวหน้าหน่วยโรงพยาบาล สังกัด
กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาว นิรมล คำเดือน
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

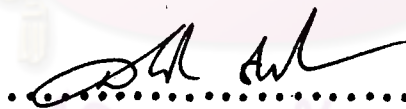
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

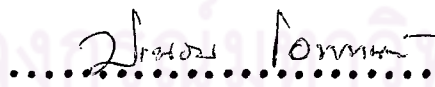
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

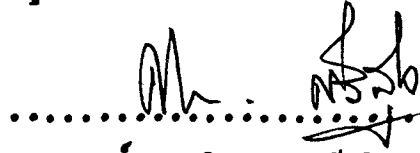
..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศิริเรก ศรีสุโข)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและความต้องการ การพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการทาง
การพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลหัวหน้าหน่วย
โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิสิต นางสาว นิรมล คำเนียน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหน่วย ในด้านการวางแผน การมอบหมายงาน การนิเทศและการประเมินผล และศึกษาความต้องการการพัฒนาการจัดการทางการพยาบาล ในด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงพยาบาล และหน่วยงานระบบการสนับสนุน แหล่งวิชาการ ระบบสื่อสารในโรงพยาบาล และความร่วมมือประสานงาน บุคลากร ทัศนคติ และ พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพยาบาลหัวหน้าหน่วย โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทดสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยง 0.98 การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการอยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลสรุปการวิจัย

1. จากผลการวิเคราะห์กิจกรรมทางด้านการบริหารการพยาบาล ซึ่งเป็นปัญหาตามการรับรู้ของพยาบาลหัวหน้าหน่วย จากกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ

การวางแผน การมอบหมายงาน การนิเทศ และการประเมินผล โดยมีข้อคำถาม ให้ประเมินทั้งสิ้นจำนวน 51 เรื่อง ปรากฏว่าเป็นปัญหา ระดับปานกลาง (ค่า μ ระหว่าง 2.50-3.31) จำนวน 38 เรื่อง และที่เป็นปัญหาระดับน้อย (ค่า μ ระหว่าง 2.14-2.48) จำนวน 13 เรื่อง

ปัญหาสำคัญ (ค่า μ ตั้งแต่ 2.78-3.31) ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

- การวางแผนจัดอัตรากำลังบุคลากรในหน่วยงาน
- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนจัดอัตรากำลัง
- การเขียนแผนงบประมาณประจำปีของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- การวางแผนพัฒนาหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวางแผนงาน
- การวางแผนพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน
- การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนงบประมาณประจำปีในหน่วยงาน
- การวางแผนนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงงาน
- การเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ ต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนางาน
- การกำหนดเกณฑ์สำหรับการประเมินผล
- การรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผล

2. จากผลการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาการจัดการทางกายภาพตามการรับรู้ของพยาบาลหัวหน้าหน่วย 5 คำน คือ โครงสร้างและนโยบายของโรงพยาบาลและหน่วยงาน ระบบการสนับสนุน แหล่งวิชาการ ระบบสื่อสาร และความร่วมมือประสานงาน บุคลากร ทักษะคติและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ซึ่งมีข้อคำถามทั้งสิ้น 49 ข้อ ปรากฏว่าพยาบาลหัวหน้าหน่วยมีความต้องการพัฒนาลักษณะงานและปัจจัยต่าง ๆ ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่า μ อยู่ระหว่าง 3.50-4.39

หัวข้อความต้องการการพัฒนาที่สำคัญซึ่งค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้
(ค่า U ตั้งแต่ 4.20-4.39) เรียงลำดับดังนี้

การประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน รวดเร็ว มีคุณภาพ
 การสื่อสารทางเอกสารอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว
 ความทันสมัยต่อเหตุการณ์ของวัสดุอุปกรณ์
 ระบบติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในหน่วยงาน
 ความก้าวหน้าในการทำงาน
 การนำความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้มาใช้ในหน่วยงาน
 เอกสาร คู่มือการปฏิบัติงานในหน่วยงาน
 การสนับสนุนค่านบุคลากร เพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในหน่วยงาน
 การเพิ่มจำนวนบุคลากรพยาบาลระดับวิชาชีพ
 การยอมรับจากผู้บังคับบัญชาในการนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้
 ความรู้เรื่องวิธีใช้ การบำรุงรักษา และระบบการซ่อมบำรุง
 วัสดุอุปกรณ์
 โอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง
 ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Problems and Needs for Development Concerning
 Nursing Management as Perceived by Head
 Nurses in Hospitals Under the Jurisdiction
 of the Bangkok Metropolitan Administration
Name Miss Niramol Kumpuan
Thesis Advisor Assistant Professor Pranom Othaganont, Ed.D.
Department Nursing Education
Academic Year 1986

ABSTRACT

The purposes of this thesis were to study the problems and needs concerning nursing management as perceived by head nurses in hospitals under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration. The problems in nursing management were planning, assignment, supervision, and evaluation. The needs for development were the structure and policies of the hospital, supportive system, educational resources, communication system and co-operation, personnel and attitude and behaviour of the personnel. The population of 175 head nurses were used for this study. The instrument for collecting data was questionnaire which developed by the researcher. The instrument was also tested for content validity. The reliability of the instrument was tested by coefficient alpha, equal to 0.98. The research findings were as followings:

1. The 38 items of nursing management activities were categorized as the problems in medium level. The remainder, 13 items were categorized as the problems in less level.

The important problems (ll 2.78 to 3.31) were identified respectively as follow :-

- 1.1 The manpower planning
- 1.2 The data analysing manpower planning
- 1.3 Annual budget planning
- 1.4 Unit development planning
- 1.5 The development of planning objectives
- 1.6 Personel development planning
- 1.7 Data collecting for annual budget planning
- 1.8 The planning of task development through
evaluation
- 1.9 The contribution of ideas for task
development
- 1.10 The development of appraisal criteria
- 1.11 Data collecting for evaluation

2. The total, 48 items, of needs for development of the nursing management were categorized as the needs in high level.

The important needs (ll 4.20 to 4.39) were identified respectively as follow :-

- 2.1 The effective informations services
- 2.2 The effective paper distribution
- 2.3 The appropriateness of equipments
- 2.4 The effective communication system
- 2.5 The professional growth
- 2.6 The utilization of innovation
- 2.7 Task performance handbooks
- 2.8 The promotion of knowledge applications
- 2.9 The increase of nursing manpower
- 2.10 The employers acceptance for knowledge applications
- 2.11 The strategies of equipment maintenance
- 2.12 The opportunity for further education
- 2.13 The cooperation of intersectoral units within the hospital

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประนอม โสทนานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.กิเรก
ศรีสุโข ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจอย่างดีแก่ผู้วิจัย
ทำให้สามารถเขียนอุปสรรคและแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้เป็น
อย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข
เครื่องมือ และให้คำแนะนำต่าง ๆ ให้เครื่องมือสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็น
กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมาโดยตลอด

นิรมล คำเดือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากร	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การสร้างเครื่องมือ	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และขอเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	64
ขอเสนอแนะ	68

บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก. การหาค่าความเที่ยง	78
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	82
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	85
ประวัติผู้เขียน	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากกลุ่มประชากร ...	48
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
3	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการ วางแผนงานตามการรับรูดของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	54
4	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการ มอบหมายงานของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	55
5	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการ นิเทศของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	56
6	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาการ ประเมินผลของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	57
7	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ พัฒนาคานโครงสร้างและนโยบายของโรงพยาบาลและ หน่วยงาน	58
8	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ พัฒนาคานระบบการสนับสนุนของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	59
9	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ พัฒนาคานแหล่งวิชาการของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	60
10	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ พัฒนาคานระบบสื่อสารในโรงพยาบาล และความ ร่วมมือ ประสานงานของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	61
11	มัชฌิม เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของความ ต้องการ คานบุคลากร ทัศนคติและพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงาน ของพยาบาลหัวหน้าหน่วย	62